VIIKONVAIHDE

IKIVIHREÄT

SEPPO SAMULI

Oskar Merikannon Kesäillan valssista on tullut yksi suosituimpia häävalsseja.

Valssaten Suomen suvessa

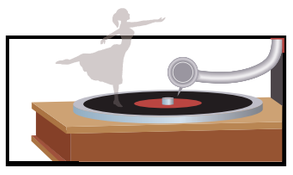

”Oi, lennä, lennä pääskynen, tuo riemu rintaan ihmisten, ja kanna tuuli kaipauksein iltapilvellein!”

Oskar Merikannon (1868–1924) säveltämä Kesäillan valssi on yksi Suomen soitetuimmista häävalsseista.

Ikimuistoinen kappale sai alkunsa Merikannon nuoruusvuosien sävellyksestä Grande Valse, jota säveltäjä työsti eteenpäin.

Kesäillan valssin Merikanto omisti silloisen asuinpaikkansa, kantahämäläisen Tyrvännön neidoille ja kauniille maisemille.

Ensimmäisen kerran laulun levytti instrumentaalina **Aleksei Apostolin** johtama Helsingin Torvisoittokunta vuonna 1904. Sanoitettu versio kappaleesta äänitettiin vasta vuonna 1950, jolloin laulun tulkitsi tamperelainen Nekalan tyttökuoro.

Sanoituksesta vastasi kuoron johtaja **Antti Jussila**. Myöhemmin myös **Kauko Käyhkö** teki lauluun oman sanoituksensa.

Lempi leiskui valkokankaalla

”Ilo sentään
olla suvivainiolla
kesäpääskyn lailla
huolta, tuskaa vailla.”

Kesäillan valssi soi lisäksi vuonna 1951 julkaistussa samannimisessä elokuvassa. 1900-luvun alkuun sijoittuva draama kertoo senaattorin tyttärestä ja köyhästä musiikinopettajasta, jotka saavat toisensa juhannuksena.

Suuret yleisömäärät keränneessä elokuvassa pääosia esittivät **Eeva-Kaarina Volanen** ja **Leif Wager**. Oskar Merikannon musiikista ammentavassa filmissä kuullaan yhteensä viisitoista säveltäjän kappaletta.

Melodramaattisesta musiikkinäytelmästä on sittemmin tullut eräs kesäteattereiden kestosuosikeista.

Melodista ja kepeää

Merkittävimpiin suomalaissäveltäjiin lukeutuvan Merikannon syntymästä tuli viime vuonna kuluneeksi 145 vuotta. Hänen tuotantonsa helmiä ovat Kesäillan valssin ohella muun muassa Mä oksalla ylimmällä ja Nälkämaan laulu.

Merikannon sävellyksille ovat ominaisia melodiset sävelkulut, ja ne ovat rakenteeltaan kepeämpiä kuin vaikkapa samoihin aikoihin vaikuttaneen Jean Sibeliuksen teokset.

Vahva kulttuurisuku

Saksassa musiikkia opiskellut Merikanto ehti uransa aikana toimia pitkään Johanneksen kirkon urkurina Helsingissä. Hän oli lisäksi mukana perustamassa Kotimaista Oopperaa, josta tuli myöhemmin Suomen Kansallisooppera.

Lehtimiehen työtä Merikanto teki Päivälehden (myöh. Helsingin Sanomat) musiikkikriitikkona.

Oskar Merikannon poika **Aarre** oli hänkin säveltäjä. Hänen poikansa **Ukri Merikanto** taas oli arvostettu kuvanveistäjä.

RIKU-MATTI AKKANEN

KANSAN SUUSTA

Täyslaidallinen

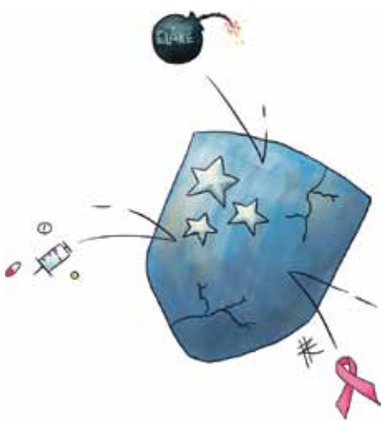

Otetaan kuvitteellinen tilanne: Erikoissairaanhoidon tilanne on eskaloitumassa ja eläkepommi uhkaa räjähtää. Mutta ministerin esikunnalla on strategia: keskitetään, panostetaan ja yritetään saada edes torjuntavoitto.

Kuvitteellinen tilanne voisi jatkua tähän tapaan: oppositio antaa täyslaidallisen, ampuu esityksen alas ja torpedoi uudistuksen.

Täyslaidallisella tarkoitettiin tilannetta, jossa laivan kaikilla saman puolen tykeillä ammutaan samanaikaisesti. 1700-luvun linjalaivoissa tämä saattoi merkitä viittäkymmentä tykkiä. Niillä lähetettiin vihollisen niskaan 600 kiloa rautaa.

Lehtien mukaan täyslaidallisen ovat viime aikoina saaneet ainakin Stubbin hallitus ja Brasilian jalkapallomaajoukkue.

Torpedointi viittaa nykyaikaisempaan merisodankäyntiin. Se on kuvaava ilmaus toiminnalle, joka tapahtuu kulisseissa ja julkisuuden pinnan alla.

Etenkin amerikkalaisessa puheenparressa taistelulla on vahva sija. Vastustajana on milloin köyhyys tai huumeet, milloin terrorismi tai rintasyöpä.

Myös uuden testamentin efesolaiskirjeen kirjoittajan retorisessa pakissa oli sota-aseita. Taistelussa pahaa vastaan kirjoittaja kehottaa pukemaan ylleen Jumalan taisteluvarustuksen, joita ovat muun muassa vanhurskauden haarniska, uskon kilpi ja pelastuksen kypärä.

Jousi ja keihäs puuttuvat – ehkä kristittyjen ei pitäisi käydä hyökkäyssotaa.

TOPI LINJAMA

Uudet jäätelöautot tunnistaa edelleen sinisestä väristä.

Jätskiautonkuljettaja Eric Niskasen kesäillat kuluvat pakettiauton ratissa.

VILLE-PETTERI MÄÄTTÄ

Nooa Marjanen tuli äitinsä Anu Marjasen kanssa ostamaan ostamaan mansikkajäätelöä. ”Jäätelö on hyvää ja olen käynyt kesällä paljon uimassa”, Nooa toteaa.

Jätskiauto kurvaa jälleen pihaan

Jäätelöautot ehtivät jo kadota Suomen katukuvasta, mutta tänä kesänä uusi yritys on ottanut alan haltuunsa. Ensi vuonna toimintaa laajennetaan. Tarjolla on toistaiseksi vain ulkomaista jätskiä.

Helsingissä lämpömittari näyttää 28 astetta. Oulunkylän omakotialueella asukkaat palailevat kotiin töistä ja uimarannalta.

Kulman takaa kurvaa sininen auto, jonka kaiuttimista soi uudistunut jätskiautomelodia.

Jäätelöauto on palannut Suomen kaduille.

Jäätelöä myy kuusi yrittäjää

Jätskiautoa edeltänyt Kotijäätelö ehti toimia Suomessa 20 vuotta. Viimeiset kierrokset sen reiteillä ajettiin elokuussa 2013.

Maaliskuussa uuden Jätskiauto Oy:n puikkoihin hyppäsivät entisen Kotijäätelön työntekijät.

”Me vanhat kotijäätelöläiset päätimme jatkaa liiketoimintaa. Nestlé ei suostunut myymään tuotemerkkiä eteenpäin, joten aloitimme Jätskiautonimellä”, kertoo **Seppo Tumppila** Etelä-Suomen Jäätelöstä.

Jätskiauto toimii franchising-periaatteella.

Jokainen yrittäjä tekee työtä omalla alueellaan itsenäisesti, mutta konseptista vastaa Jätskiauto.

”Tällä hetkellä yritys on löyhä yhteistyöketju. Meillä on kuusi yrittäjää eri puolilla Suomea. Jäätelöt ja autot ovat kaikkialla samanlaisia.”

Toiminta oli helppoa aloittaa, sillä Kotijäätelö oli tehnyt pohjatyön valmiiksi.

”Kun melodia soi pakettiautosta, ihmiset tietävät, että jäätelöauto on pihassa”, Tumppila kertoo.

Jätskiauton kuljettajalla kiire hellepäivinä

Helsinkiläinen **Eric Niskanen** ajaa jäätelöautoa ensimmäistä kesää.

”Tykkään olla ihmisten kanssa tekemisissä. Töissä on mukavinta lämpimällä ja aurinkoisella säällä, kun on paljon asiakkaita”, Niskanen kertoo ja hyppää autosta ulos.

Monesti asiakkaat odottavat jo tutun reitin varrella.

”Pysäkeillä viivytään vähemmän kuin viisi minuuttia, joten monesti lapset juoksevat auton perässä”, Niskanen hymähtää.

Kun kaikki halukkaat ovat saaneet jäätelönsä, Niskanen napsauttaa luukut kiinni, hyppää rattiin ja ajaa seuraavalle pysäkille. Melodia pannaan soimaan juuri ennen uutta pysähdystä.

Niina Salminen osti mansikkapuikkoja jäätelöautosta. ”Tämä on ensimmäinen kerta, kun osti jätskiautosta. Satuin sopivasti paikalle”, Salminen hymyilee.

Näille alueille etsitään yrittäjää

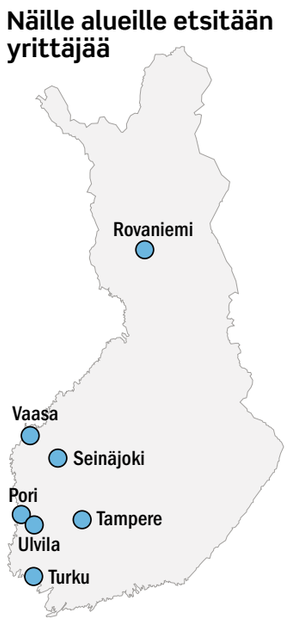

Jäätelöautot ajavat noin 200 kilometrin säteellä kaupungeista.

Jäätelövene pitää pintansa

Jäätelövalikoima uusissa autoissa on samanlainen kuin vanhoissa. Valinnanvaraa autossa riittää 30 tuotteen verran.

Jäätelöt myydään 4–20 jäätelön perhepakkauksissa. Toistaiseksi kaikki myytävä jäätelö on ulkomaista. Se tulee Virosta, Belgiasta, Hollannista ja Saksasta.

”Suomalaista jäätelöä on tulevaisuudessa mahdollista saada myyntiin”, Tumppila toteaa.

Jätskiauto on laajentanut tuotevalikoimaansa Kotijäätelön vuosista. Nykyisin myynnissä on myös Myllyn Parhaan pakastepullaa ja pitsaa.

Vuodesta toiseen suosituimpana tuotteena on pysynyt jäätelövene. Se on myös Eric Niskasen suosikki.

”Erityisesti mansikkavene on minusta paras. Siitä tulee mieleen lapsuus”, Niskanen kertoo.

Ensi vuonna Turkuun ja Tampereelle?

Jätskiauto suunnittelee jo laajennusta. Tällä hetkellä autoja on 31, mutta Tumppilan mukaan ensi vuonna aloittaa 15 uutta autoa.

”Tänä kesänä työllistämme 60–70 autokuskia. Ensi vuonna määrä kasvaa”, Tumppila kertoo.

Jätskiautoihin voi nyt törmätä kaikkialla muualla Suomessa paitsi Lapissa ja osassa Länsi-Suomea.

”Neuvottelut Turun ja Tampereen alueesta ovat jo käynnissä”, Tumppila sanoo.

Lopullinen tavoite on saada jäätelöauton melodia soimaan koko Suomessa.

LIINA NIITTYMAA

Jäätelöauton kulkureittejä voi etsiä postinumerolla osoitteessa www.jatskiauto.com.